

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
МОДЕЛІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ
ВІДНОСИН: ВИКЛИКИ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ
АСПЕКТИ»**

**30 ЛИСТОПАДА 2022 РОКУ
М. УЖГОРОД**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Кафедра фінансів і банківської справи
Департамент фінансів Закарпатської обласної державної адміністрації
Закарпатський регіональний центр соціально-економічних і гуманітарних
досліджень НАН України

**ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН:
ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ**

**Збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції
(30 листопада 2022 р., м. Ужгород)**

Ужгород - 2022

*Затверджено
Вченою радою економічного факультету
Ужгородського національного університету,
протокол № 5 від 07.12.2022 року*

Редакційна колегія:

Варцаба В. І. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Чубарь О. Г. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Огородник В. О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Заславська О. І. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Мінкович В. Т. – ст. викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Мулеса Е. В. – аспірант кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

- Т 65** Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 30 листопада 2022 р.) – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. – 225 с.

Збірник укладено за матеріалами VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти», яка відбулася 30 листопада 2022 р. у ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад розвитку фінансової системи держави та регіонів, які охоплюють: проблематику бюджетно-фінансової автономії в умовах децентралізації; діяльності суб'єктів грошово-кредитного ринку; удосконалення механізмів фінансового менеджменту підприємництва; фінансів підприємств; актуальні проблеми реалізації митної політики держави; методичні та практичні засади оціночної діяльності, що в сукупності виступають ключовими факторами процесу перебудови національної та глобальної моделі фінансово-кредитних відносин.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакція не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Біла Т. Сучасні проблеми розвитку фінансової системи в умовах глобальних трансформаційних процесів	10
Бортник А. Грошово-кредитна політика НБУ в умовах війни	11
Вага К., Жукова В. Розвиток електронної біржової торгівлі в Україні та світі	13
Височанський В. Економічні інститути: несвідома еволюція та політичні впливи	16
Галабурда О., Племенник М. Ринок нерухомості: циклічність розвитку та фактори впливу	17
Гірман А. Вплив процесів глобалізації на соціально-економічний розвиток регіонів	19
Гірченко Т., Колеснікова Л. Управління персональними фінансами як елемент стратегії відбудови України та збагачення нації	21
Гуляєва Л. Реалізація принципів прозорості, підзвітності та доброчесності у публічних фінансах ЄС як чинник запобігання корупції	22
Давимука О. Розвиток сектору альтернативного кредитування в епоху цифрових технологій	24
Декалюк О. Дослідження ефективних шляхів активізації стартапів в Україні	26
Деркач О., Матвійчук Н. Аналіз ефективності функціонування банківського сектору України	28
Дзямко Б. Принципи функціонування та перспективи розвитку циркулярної економіки в сучасних умовах	29
Дьордяй А. Порівняльна характеристика грошово-кредитної політики НБУ в 2021 році та на період воєнного стану	32
Єгоричева С. Запровадження цифрового євро: досвід для України	36
Екшмідт П. Значення банківської системи у забезпеченні відновлення та розвитку економіки України	38
Жук А., Сахарнацька Л. Відновлення сталого економічного розвитку України після війни	40
Заславська О. До питання необхідності формування регіональної банківської системи (на прикладі Закарпатської області)	41

Карчева Г. Цифровізація як важливий фактор забезпечення стабільності банківської системи в умовах воєнного стану	42
Квашук О. Сучасні реалії фінансів держави як головної ланки фінансової системи	44
Клочок О. Роль та місце криптовалют в процесі цифровізації економіки	46
Козир Ю. Особливості формування ринку електронних платіжних послуг	48
Коцюк А., Крижанівська Д. Валютний контроль під час воєнного стану	50
Копилук О., Гарапко С. Формування системи безпеки страхового ринку України	51
Кудак К. Партнерська спроможність територіальних громад: суб'єкти та рівні взаємодії	53
Ландовський Я., Михайлюк І. Актуальні питання вимушеної міграції українців	55
Легеза Н. Засади відновлення економіки України у воєнний та післявоєнний період	56
Малевиц Г., Шпачук Є. Тенденції розвитку біржової торгівлі в умовах глобальних трансформаційних процесів	58
Мінкович В., Юденко К. Фінансова грамотність громадян України: сучасний стан та перспективи	60
Михайлюк І. Екологічні аспекти розвитку туризму у глобальному трансформаційному процесі	62
Михалюк В. Розвиток цифрових грошей в Україні	64
Невгад І. Роль ринків капіталу в економічному розвитку післявоєнної України	66
Огородник В., Біляк Я. Капітальні інвестиції в нерухомість України у сучасних реаліях	67
Паласевич М. Розвиток інфраструктури ринку фінансових послуг	68
Панчук А. Роль Національного банку України в умовах війни	70
Присяник А., Черненко Н. Економічні наслідки війни в Україні	72
Пудгородська Л. Сучасні схеми фінансового шахрайства: фінансові піраміди	74
Рибчук А. Розширення транснаціональних відтворювальних процесів в умовах фінансової глобалізації	77
Рудевська В. Методологічні засади впливу бізнес-архітектури банківського сектору на економічне зростання національної економіки	78
Сембер С. Наслідки інфляції для потенціалу територіальних громад	80

Сігеті Е. Бізнес-модель як важливий аспект залучення інвестицій у стартап	82
Скриленко Х. Стан, проблеми та перспективи розвитку фінансового ринку України	83
Тараненко Я. Вплив випуску е-гривні на економіку України у період післявоєнного відновлення	84
Тимчак М. Страховий ринок України в період воєнного стану: проблеми та шляхи вирішення	86
Томнюк Т. Особливості кредитної підтримки бізнесу в умовах воєнного стану	88
Урсатій А. Підтримка бізнесу під час війни	90
Ушакова О., Кохно Ю. Підтримання фінансової стабільності держави у період воєнного стану в умовах глобальних трансформацій	91
Федоренко О., Чута Д. Передумови розвитку та сучасний стан біржової торгівлі	93
Чкан І., Мазурова І. Поняття цифровізації в економіці	94
Чубарь О. Нематеріальні та інтелектуальні складові ресурсного потенціалу територіальних громад	95
Чубарь О., Лозицька А. Обмежувальні заходи на валютному ринку України, викликані початком військових дій	97
Якушко І. Наукові підходи до розгляду сутності цифрової трансформації	99

СЕКЦІЯ 2 МОДИФІКАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО СТАНУ

Алексєєнко В. Дія Сіті, як інструмент стимулювання розвитку ІТ-галузі	102
Балашов Г. Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в умовах особливого стану	103
Варцаба В., Леврінц Г. Напрями удосконалення процесів фінансової децентралізації в розвитку регіонів в умовах військового стану	106
Грубінка І. Зміни бюджетної політики в умовах війни	107
Ізай Д. Трансформація бюджетної політики України в умовах воєнного стану	108
Казимир Я. Механізми підвищення ефективності бюджетно-податкової політики України в умовах війни та післявоєнного стану	111
Кампо Г., Гаврилець О. Формування дохідної частини місцевих бюджетів у сучасних умовах	113

Карпенко Р. Теоретико-методологічні аспекти судово-бухгалтерської експертизи обліку податку на додану вартість	115
Коцюрубенко Г. Реалізація бюджетної політики щодо підтримки населення та подолання соціальної нерівності в умовах воєнного стану в Україні	116
Кужелєв М. Особливості бюджетного процесу на місцевому рівні в Україні в умовах воєнного стану	118
Курило І. Щодо особливостей правового регулювання фіскальних відносин в аграрній сфері протягом дії воєнного стану	119
Лазар П., Траньович Ю. Бюджети територіальних громад закарпатської області в умовах воєнного стану	121
Легеза Р. Децентралізація влади в Україні на сучасному етапі: здобутки та ризики	122
Мулеса Е. Особливості функціонування місцевих бюджетів України в умовах війни	124
Огородник В., Матей А. Вплив оподаткування нерухомості на економіку України	125
Олексій М. Податковий потенціал в розвитку регіону (на прикладі Закарпатської області)	127
Придко Р. Роль децентралізації як чинника регіонального розвитку	129
Руденко Л., Горобець Н. Податкові пільги як інструмент фінансово-економічної підтримки державою бізнесу в умовах воєнного стану	130
Урсакій Ю. Вплив податкових надходжень на економічний розвиток	132
Фурик І. Стан виконання місцевих бюджетів закарпатської області в умовах воєнного стану	133
Цибулькіна А. Вплив оподаткування на діяльність підприємств	135
Kostovyat H., Rogov V. Digital transformation of the state customs and tax services of Ukraine	136

СЕКЦІЯ 3 РОЛЬ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ПЕРІОД ВІЙНИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Барабаш В. Економічна стійкість підприємства: Сутність, складові та заходи щодо її забезпечення	138
Бойко Н. Фінансова діяльність ТЗОВ «СВРОАГРО ТРАНС» у воєнний період	140
Бурдонос Л., Кривцов О. Забезпечення стратегічного менеджменту на підприємстві в сучасних умовах	140
Іжик О. Позиції бізнес-процесів під час воєнного стану	142

Котелевець Д. Кадрове забезпечення підприємств в умовах становлення цифрової економіки в Україні	143
Ландовський Я. Актуальні питання вимушеної релокації українського бізнесу в умовах воєнного стану	144
Лохман Н. Комплементация інноваційних та інвестиційних стратегій підприємства	146
Марченко О. Облікові нюанси витрат на освоєння нової продукції	148
Нестор О. Найважливіші елементи економічної кризи в Європі у післявоєнний період	150
Нікольчук Ю. Фінансовий менеджмент в умовах війни в Україні	151
Островська О. Планування та аналіз витрат підприємства та шляхи їх оптимізації	153
Ріпич А. Соціальна відповідальність бізнесу в повоєнний період	155
Хміль А. Роль фінансового менеджменту в період війни та відновлення економіки	156
Цугорка Л. Корпоративна соціальна відповідальність на підприємстві та її складові	158

СЕКЦІЯ 4 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

Варцаба В. Поточні тенденції функціонування українських банків в умовах впливу військових дій	161
Вороніна В. Інновації та управління трудовим потенціалом підприємства	162
Вудвуд В. Проблеми функціонування страхових компаній України в умовах повномасштабної війни	164
Гагарін О. Система та стратегія забезпечення фінансової безпеки страхових компаній	166
Горбатюк О. Роль депозитної політики в управлінні фінансовими ресурсами банку	167
Грубінка І., Лященко Я. Формування депозитної ставки банку	169
Доманчук А. Клієнтоорієнтований підхід в системі управління фінансами страховика	170
Жидик А. Оцінка фінансових ризиків банку	172
Івлюшкіна К. Сучасний стан та необхідність іпотечного кредитування (на прикладі АТ КБ «Приватбанк»)	174

Кваша Т., Паладченко О. Діяльність у сфері трансферу технологій за пріоритетними напрямками інноваційної діяльності	175
Котелюк І. Процес оцінки кредитоспроможності фізичних осіб у комерційних банках	177
Лека Т. Андеррайтинг в страхуванні як бізнес-процес	178
Лукачина С. Шляхи розширення управління підприємствами електронної комерції як суб'єктами інноваційного підприємництва	180
Мінкович В. Фінансова інклюзія в Україні: огляд сучасних тенденцій	181
Німчук А. Організація та правовий захист суб'єктів державного фінансового контролю у воєнний та післявоєнний час	183
Осташ С. Депозитна політика комерційного банку та шляхи її модернізації	185
Перегінець Ю. Особливості банківського кредитування під час воєнного стану	188
Рудевська В., Боярко І. Розвиток класифікації бізнес-моделей банків з позиції формування ефективної бізнес-архітектури банківського сектору	189
Ткаченко Н. Іміджевість страховика – важливий маркер розвитку в сучасних умовах	191
Ткаченко О. Впровадження концепції Open Banking в Україні	193
Турок О. Стратегічні підходи щодо підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом банків	195
Ходирєва О., Космін О. Застосування технології Boolean Search для вдосконалення процесу рекрутингу спеціалістів в мережі Лідкедін	196

СЕКЦІЯ 5

РОЛЬ ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Гирба В. Особливості адміністрування митних платежів в умовах воєнного стану	198
Горбова Ю. Потенціал розвитку експортних галузей України в умовах війни	200
Козуб А., Попфалуші Я. Особливості митного оформлення гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану в Україні	201
Лесюк В. Забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств як частина зовнішньоекономічної політики України	203
Огородник В., Ацбергер В. Митна політика як форма регулювання зовнішньоекономічної діяльності	205

Пітюлич М., Мисько В. Особливості митного оформлення товарів в умовах воєнного стану	207
Сабадош О. Діяльність митних органів у сфері протидії порушенням митних правил	209
Тюк Е. Актуальні проблеми застосування квот і ліцензій при регулюванні зовнішньоторговельних операцій в Україні	210
Чакій О., Куцак М. Джерела нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	212
Чакій О., Мартин Р. Роль і місце митного оподаткування в системі реалізації пріоритетів розвитку податкової політики	213
Щубер А. Роль митного тарифу як інструменту регулювання зовнішньої торгівлі в сучасних умовах	216
Щур К., Черненко Н. Вплив військового стану на зовнішньоекономічну політику держави	218

СЕКЦІЯ 6
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Ганечко І. Зюзько А. Актуальні напрями оціночної діяльності в умовах воєнного стану	220
Дамчук Д. Оцінка майна при примусовому вилученні та відчуженні в умовах воєнного стану	221
Черненко К. Оціночна діяльність у воєнний час в Україні	223
Юськів Н. Особливості грошової оцінки земель в умовах воєнного стану	224

2. Потенціал розвитку територій: методологічні засади формування і нарощення : монографія / О. Ю. Бобровська, Т. А. Крушельницька, М. А. Латинін [та ін.]; за заг. ред. д. держ. упр., проф. О. Ю. Бобровської. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 362 с.
3. Чухно А. Інтелектуальний капітал: сутність форми і закономірності розвитку. Економіка України. 2002. № 11. С. 48-55; № 12. С. 61-67.

*Оксана Чубарь, к.е.н., доцент
Анна Лозицька, магістрант*

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ, ВИКЛИКАНІ ПОЧАТКОМ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

З прийняттям у 2018 році Закону України «Про валюту і валютні операції» відбулося закладення нової філософії у засади функціонування національного валютного ринку, сутність якої виражена в словах: «Все, що не заборонено – дозволено». Упродовж 2019-2021 років поступово реалізовувалась Дорожня карта скасування валютних обмежень, у відповідності з якою здійснювались послідовні кроки в русі від валютних обмежень до режиму вільного руху капіталів.

Початок повномасштабної війни змусив уряд спільно з НБУ докорінно переглянути політику валютної лібералізації та запровадити ряд обмежень на валютному ринку з метою недопущення його різкої дестабілізації, девальвації курсу гривні та втрати офіційних золотовалютних резервів країни. Застосовані заходи переслідували досягнення більш складних і комплексних цілей, таких як «...подолання панічних настроїв серед населення, збереження довіри до банківської системи та стабільності у фінансовій сфері» [1]. Практика запровадження або посилення валютних обмежень часто була на озброєнні в Україні, особливо в періоди кризових явищ у внутрішньому економічному та суспільно-політичному середовищі, і забезпечувала відповідні позитивні результати.

24 лютого 2022 року приймається Постанова Правління НБУ «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» [4]. Щодо діяльності валютного ринку, то цією постановою були передбачені такі правила [5]:

- призупинити роботу валютного ринку України, крім операцій продажу іноземної валюти клієнтами;
- зафіксувати офіційний курс станом на 24.02.2022;
- увести мораторій на здійснення транскордонних валютних платежів (крім підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань) та Уряду, окремих дозволів НБУ);
- зупинити здійснення обслуговуючими банками видаткових операцій за рахунками резидентів держави, що здійснила збройну агресію проти України.

Станом на 24 лютого 2022 року офіційний валютний курс був зафіксований на рівні 29,25 гривень за долар, він зріс на 27 копійок порівняно з попереднім банківським днем. У подальшому НБУ дещо пом'якшував валютні обмеження, у червні-липні 2022 року основні з них були такими (табл.).

Пом'якшення окремих валютних обмежень стосувалося, зокрема, строків міжнародних розрахунків. Збільшення граничного строку застосування банківського валютного нагляду (максимальних строків розрахунків за експортно-імпортними операціями з 365 до 90, а потім і до 120 календарних днів (к. д.)) переслідує мету посиленого контролю за своєчасністю та повнотою надходження в Україну валютної виручки від проведення експортних операцій, що повинно позитивно впливати на стан внутрішнього валютного ринку, а, відповідно, і на динаміку валютного курсу.

*VII Всеукраїнська науково-практична конференція
«Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин:
виклики глобалізації та регіональні аспекти»*

Таблиця

Основні види валютних обмежень в Україні у червні-липні 2022 року*

Вид валютного обмеження	Сутність валютного обмеження	Коментар-пояснення
Встановлення офіційного курсу гривні щодо долара (перехід з режиму плаваючого на режим фіксованого валютного курсу)	Станом на 24.02.2022 офіційний курс було зафіксовано на рівні 1 дол.=29,25 грн., з 21.07.2022 на рівні 1 дол.=36,57 грн.	Тимчасова (на період війни) відмова від плаваючого валютного курсу. Фіксований офіційний курс є основним якорем стабілізації очікувань та ключовим засобом виконання пріоритетних цілей НБУ (цінової та фінансової стабільності)
Граничні строки розрахунків за експортно-імпортними операціями (якщо операція на суму 400 тис. грн і більше).	120 к. д. — з 08.06.2022. Однак застосовується також до операцій, які розпочаті з 05.04.2022; 365 к. д. — застосовується до операцій, розпочатих до 05.04.2022 (у період з 05.04.2022 по 07.06.2022 граничний строк розрахунків був установлений 90 к. д.)	Упродовж даного часу має бути закритий ЗЕД-контракт. Контроль за дотриманням цих граничних строків покладається на комерційні банки. З відміною воєнного стану повинно відбутись повернення до стандартного 365-денного періоду
Видача готівкових коштів в іноземній валюті з рахунку клієнта банку за межами України	Не більше еквіваленту 50000 грн на календарний місяць — якщо рахунок у національній валюті; не більше еквіваленту 10000 грн на день — якщо рахунок в іноземній валюті	Еквівалент визначається за курсом НБУ, який в умовах воєнного стану залишається незмінним
Операції з рф і рб	Заборона валютних розрахунків російськими та білоруськими рублями, розрахунків з учасниками з цих країн при використанні платіжних карток та інших електронних платіжних засобів та ін.	Обмеження охоплюють практично всю сферу валютних розрахунків з учасниками з росії і білорусі

*Складено за даними: [2, 3, 4].

Обов'язковий продаж валютної виручки експортерами, скасований у 2019 році, не був введений з початком війни, хоча таке обмеження в Україні існувало багато років і було пов'язане з необхідністю підтримання курсу національної валюти. Таким чином, уся валютна виручка, як і раніше, залишається на поточному рахунку експортера та в його повному розпорядженні.

Отже, з початком військових дій НБУ швидко зреагував і застосував ряд обмежувальних заходів на національному валютному ринку з метою недопущення його розхитування та дестабілізації. Окремі обмеження були з часом послаблені, інші залишатимуться в дії до завершення повномасштабних військових дій. У такий спосіб держава досягає контрольованості внутрішньої макроекономічної ситуації, обмежує негативний вплив спекулятивних настроїв та поведінки учасників ринку, сприяє збереженню офіційних золото-валютних резервів.

Список використаних джерел:

1. Доронцева Є. Державне регулювання під час війни: як НБУ адаптував фінансову систему України до нових умов впродовж ста днів воєнного стану (9 червня 2022 року). URL: <https://voxukraine.org/derzhavne-regulyvannya-pid-chas-vijny-yak-nbu-adaptuvav-finansovu-systemu-ukrayiny-do-novyh-umov-vprodovzh-sta-dniv-voennogo-stanu/>.
2. Онищенко В. Обмеження валютних операцій в умовах воєнного стану. (9 червня 2022 року). URL: <https://www.golovbukh.ua/article/9386-obmejennya-valyutnih-operatsiy-v-umovah-vonnogo-stanu>.
3. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerate-chart?cn%5B%5D=USD>.

4. Постанова Правління НБУ №18 від 24 лютого 2022 року «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану». URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24022022_18.
5. Постанова Правління НБУ №18 від 24 лютого 2022 року «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану». Резолюція. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24022022_18.

*Інна Якушко, к.е.н., докторант,
Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая, м. Київ*

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗГЛЯДУ СУТНОСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Активне використання інформаційно-комунікаційних технологій сьогодні відбувається у всіх секторах та галузях національного виробництва. Їх ефективність, доступність та позитивний вплив на економічні процеси дозволяють оптимізувати значну кількість виробничих, організаційних процесів. Також такі технології змінюють усталені принципи функціонування таких сфер економіки, сприяють формуванню нових галузей національного господарства.

У процесі реалізації наукових досліджень у сфері розвитку національної економіки в умовах цифрової трансформації виникають закономірно питання щодо сутності такої трансформації і загалом природи процесу цифровізації (діджиталізації), які сьогодні спостерігаємо у всіх сферах суспільства.

ОЕСД пропонує розглядати цифровізацію як процес взаємопов'язаного використання даних і цифрових технологій, який сприяє появі нових або зміні існуючих видів діяльності [13]. Дубина М., Козлянченко О. зауважують, що цифровізація – це сучасний етап розвитку суспільства та економіки, який супроводжується значним рівнем дифузії інформаційних технологій, інформаційних ресурсів та суспільних процесів у наслідок чого відбувається оцифрування даних різної природи, що розширює можливості їх використання в усіх сферах людської діяльності [3, с. 26]. Також Лігоненко Л. О., Хрипко А., Доманський А. стверджують наступне: цифровізація є необхідним процесом розвитку сучасних підприємств в умовах неоекономіки. Вона покликана спростити та прискорити роботу з великими базами даних, забезпечити автоматизацію усіх видів діяльності, покращення комунікації з клієнтами, постачальниками та партнерами та усіма інститутами зовнішнього середовища, формування нових засад взаємодії в межах підприємства - між підрозділами, працівниками, менеджментом, перехід до нових організаційних форм господарювання (мережева та віртуальна економіка) [5].

Отже, враховуючи зміст окреслених підходів, варто констатувати, що цифровізація являє собою поступовий процес впливу сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на окремі суспільні процеси, системи, які в результаті такого впливу отримують нові стимули до власного розвитку, або зазнають руйнувань та поступово зникають.

Зауважимо, що досить часто науковці стверджують лише про позитивний вплив цифрових технологій, але варто розуміти, що сприяючи підвищенню ефективності функціонування окремих систем, такі технології часто змінюють принципи їх функціонування, трансформують механізми їх розвитку. При цьому також виникає сукупність елементів, систем, які поступово припиняють своє функціонування, оскільки в новій моделі розвитку вони вже не потрібні. Відбувається поступовий процес еволюційного розвитку суспільних систем, в якому сьогодні цифрові технології відіграють ключову роль.

Розглянемо природу процесу цифрової трансформації. Для цього наведемо декілька підходів до розгляду її сутності.

- 1) цифрова трансформація – це культурна, організаційна та операційна зміна організації,